

Sygn. akt **VIII Ua 40/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek SSR del. Magdalena Kimel (spr.)
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2019r. w Gliwicach

sprawy z odwołania K. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o zasiłek macierzyński

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 27 czerwca 2018r. **sygn. akt** VI U 54/18

oddala apelację.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (spr.) (-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 40/18

UZASADNIENIE

Odwołująca K. K. domagała się zmiany zaskarżonej decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 13 listopada 2017 roku poprzez przyznanie jej prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 10 maja 2017 roku do dnia 7 maja 2018 roku liczonego od podstawy wymiaru w wysokości podstawy wymiaru zasiłku chorobowego wypłacanego odwołującej przed porodem. Nadto odwołująca wnosila o nałożenie na organ rentowy obowiązku niezwłocznej zapłaty zaległej części zaległego zasiłku macierzyńskiego wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności.

W uzasadnieniu odwołania podano, że zaskarżona decyzja jest krzywdząca dla odwołującej, bowiem organ rentowy niesłusznie nie zastosował normy art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Tymczasem pomiędzy okresem pobierania przez odwołującą zasiłku chorobowego, a okresem pobierania przez nią zasiłku macierzyńskiego nie zaistniała żadna przerwa. Zdaniem odwołującej, organ rentowy winien był zastosować tę samą podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego, co w okresie pobierania zasiłku chorobowego.

Odwołująca oznaczyła wartość przedmiotu sporu na kwotę 8.400 zł.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu podano, że zaskarżona decyzja oparta została o art. 40 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zgodnie z tym przepisem w razie zmiany umowy o pracę, na podstawie którego powstał stosunek pracy, polegającej na zmianie wymiaru czasu pracy, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi wynagrodzenie ustalone dla nowego wymiaru czasu pracy, jeżeli zmiana ta nastąpiła w miesiącu, w którym powstała niezdolność do pracy lub w miesiącach o których mowa w art. 36 ustawy. Taka zaś sytuacja miała miejsce w przypadku odwołującej, wobec czego organ rentowy przyjął do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego wynagrodzenie zasadnicze w łącznej wysokości 1108,07 zł brutto.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2018 roku Sąd Rejonowy w G. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 10 maja 2017 roku do dnia 7 maja 2018 roku liczonego od podstawy wymiaru w wysokości podstawy wymiaru zasiłku chorobowego wypłacanego odwołującej do dnia 7 maja 2017 roku i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd I instancji ustalił, że odwołująca w okresie od dnia 2 grudnia 2013 roku do dnia 9 maja 2017 roku była zatrudniona w (...) Sp. z o.o. w W. na podstawie umowy o pracę. Wymiar czasu pracy odwołującej w okresie zatrudnienia ulegał następującym zmianom:

- a) od dnia 2 grudnia 2013 roku do dnia 31 marca 2016 roku – 0,5 etatu,
- b) od dnia 1 kwietnia 2016 roku do dnia 30 września 2016 roku – pełny etat,
- c) od dnia 1 października 2016 roku do dnia 9 maja 2017 roku – 0,5 etatu.

Odwołująca w okresie miesięcy od kwietnia do sierpnia 2016 roku otrzymała następujące wynagrodzenia za pracę:

- a) za kwiecień 2016 roku – 4.571,53 zł, w tym 2.516 zł tytułem wynagrodzenia zasadniczego oraz 2.055,53 zł tytułem premii,
- b) za maj 2016 roku – 3.528,06 zł, w tym 2.516 zł tytułem wynagrodzenia zasadniczego oraz 1.012,06 zł tytułem premii,
- c) za czerwiec 2016 roku – 3.541,55 zł, w tym 2.516 zł tytułem wynagrodzenia zasadniczego oraz 1.025,55 zł tytułem premii,
- d) za lipiec 2016 roku – 3.432,08 zł, w tym 2.516 zł tytułem wynagrodzenia zasadniczego oraz 916,08 zł tytułem premii,
- e) za sierpień 2016 roku – 3.504,40 zł, w tym 2.516 zł tytułem wynagrodzenia zasadniczego oraz 988,40 zł tytułem premii.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że w związku z ciężką odwołująca była niezdolna do pracy i przebywała na zwolnieniu lekarskim nieprzerwanie w okresie od dnia 8 września 2016 roku do dnia 7 maja 2017 roku, za co otrzymała zasiłek chorobowy. Za pobyt w szpitalu przed porodem odwołująca również otrzymała zaświadczenie lekarskie o niezdolności

do pracy (7-8 maja 2017 roku) i za dzień 8 maja 2017 roku pracodawca odwołującej wypłacił jej wynagrodzenie chorobowe.

W dniu 9 maja 2017 roku odwołująca urodziła córkę.

Powyższy stan faktyczny, Sąd I instancji ustalił na podstawie akt orzeczniczych ZUS, kopii zaświadczenia lekarskiego L4 za okres od dnia 7.05.2017 r. do dnia 8.05.2017 r., karty zasiłkowej oraz przesłuchania odwołującej).

Postanowieniem z dnia 6 marca 2018 roku Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego do spraw wynagrodzeń na okoliczność ustalenia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego dla odwołującej w oparciu o dokumentację w aktach sprawy oraz obowiązujące przepisy.

Opinię z dnia 12 kwietnia 2018 roku sporządziła biegła sądowa w dziedzinie wynagrodzeń M. J., która podała, że w przypadku zasiłku macierzyńskiego przepisy tzw. ustawy zasiłkowej nie dają wprost odpowiedzi w kwestii dotyczące wpływu zmiany wymiaru czasu pracy na podstawę wymiaru tego zasiłku. Z wytycznych tych zaś wynika, że nieustalenie na nowo podstawy wymiaru zasiłku pomiędzy okresami pobierania zasiłków, jeżeli nie było pomiędzy nimi przerwy, nie ma zastosowania, jeżeli między poszczególnymi okresami pobierania zasiłków miała miejsce zmiana wymiaru czasu pracy. Biegła wskazała, że podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego winno się ustalić z wynagrodzenia, jakie odwołująca otrzymała po zmianie wymiaru etatu oraz w wnioskując, że odwołująca stała się niezdolna do pracy w nowym wymiarze czasu pracy, tj. wynagrodzenia za miesiąc maj 2017 roku. Biegła dokonała następujących wyliczeń: wynagrodzenie zasadnicze za maj 2017 roku – 1.107 zł, inne składniki wynagrodzenia – 8,07 zł, razem – 1.108,07 zł; $1.108,07 \text{ zł} - 13,71\% = 956,15 \text{ zł}$.

Sąd I instancji nie podzielił wniosków wypływających z opinii biegłej, co do sposobu obliczania podstawy wymiaru, a to z racji odmiennej wykładni przepisów ustawy zasiłkowej, która w ocenie Sądu prowadzi do odmiennych wniosków, popartych nadto tezami z orzecznictwa.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd I instancji zważył, że odwołanie od zaskarżonej decyzji co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Podkreślił, że istotą sporu było ustalenie czy przy obliczaniu podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego odwołującej należało zastosować taką samą podstawę jak przy obliczaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego należnego odwołującej bezpośrednio przed urodzeniem dziecka; w konsekwencji spór dotyczył tylko prawa, okoliczności faktyczne nie budziły wątpliwości żadnej ze stron.

Sąd Rejonowy przytoczył art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2016 roku, poz. 372 ze zm. – tzw. ustawa zasiłkowa), zgodnie z którym zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko.

Wskazał, że zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym będącym pracownikami regulują przepisy rozdziału 8 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z tymi przepisami podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu będącemu pracownikiem stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy (art. 36 ust. 1). W razie zmiany umowy o pracę lub innego aktu, na podstawie którego powstał stosunek pracy, polegającej na zmianie wymiaru czasu pracy, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi wynagrodzenie ustalone dla nowego wymiaru czasu pracy, jeżeli zmiana ta nastąpiła w miesiącu, w którym powstała niezdolność do pracy, lub w miesiącach, o których mowa w art. 36 (art. 40). Podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe (art. 43).

Sąd I instancji podkreślił, że podstawy wymiaru zasiłku z ubezpieczenia chorobowego nie ustala się na zasadach art. 40 ustawy zasiłkowej, gdy zmiana wymiaru czasu pracy w umowie o pracę, na podstawie którego powstał stosunek pracy, następuje w trakcie nieprzerwanego pobierania zasiłków tego samego lub innego rodzaju (art. 43 tej ustawy). Przepis art. 40 nie jest autonomiczną podstawą ustalania wymiaru zasiłku i nie ma on wyraźne ograniczenie stosowania w sytuacjach określonych w art. 43 ustawy. Inna interpretacja prowadziłaby do wniosku, że w sytuacjach określonych w art. 43 ustawy stosuje się wszystkie przepisy rozdziału 8, co odebrałoby jakiegokolwiek logiczne znaczenie zawartej w nim normie. Zastosowanie zaś art. 40 zgodnie z wykładnią przyjętą w zaskarżonym wyroku prowadziłoby do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku na nowo, co w przypadkach określonych w art. 43 ustawy jest niemożliwe. Tym samym ubezpieczona, która zgodziła się na obniżenie o połowę czasu pracy, ale wcześniej udała się na prawie dziewięciomiesięczne zwolnienie lekarskie z powodu ciąży, zachowuje prawo do zasiłku macierzyńskiego w pełnej wysokości (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2016 roku, II UK 206/15, OSNP 2017/8/101).

W świetle powyższych rozważań Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że obniżenie wymiaru zatrudnienia dokonane w trakcie nieprzerwanej niezdolności do pracy nie miało wpływu na wysokość podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego odwołującej, bowiem nadal obowiązywała podstawa ustalona dla nabytego uprzednio zasiłku chorobowego. Pomiędzy okresami pobierania przez odwołującą zasiłku chorobowego i macierzyńskiego nie nastąpiła przerwa w rozumieniu art. 43 ustawy zasiłkowej. W ocenie Sądu I instancji, mimo zmiany świadczenia z zasiłku chorobowego na macierzyński brak było podstaw do zmiany podstawy wymiaru zasiłku w świetle obowiązujących norm. Sąd w całości podziela stanowisko zaprezentowane w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2016 roku, II UK 206/15, OSNP 2017/8/101.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. uwzględnił odwołanie, zmieniając zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 10 maja 2017 roku do dnia 7 maja 2018 roku liczonego od podstawy wymiaru w wysokości podstawy wymiaru zasiłku chorobowego wypłacanego odwołującej do dnia 7 maja 2017 roku.

Dalej idące odwołanie (poza wnioski o odsetki przekazanych w toku postępowania postanowieniem z dnia 6 marca 2018 roku do organu rentowego) Sąd I instancji oddalił jako niezasadne, w tym co do trybu wypłaty zasądzonego roszczenia co do którego organ rentowy wydaje odrębną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 43 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, podczas gdy w sprawie miała miejsce zmiana wymiaru czasu pracy a więc winien mieć zastosowanie art. 40 w związku z art. 47 ustawy.

W oparciu o powyższy zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części obejmującej punkt pierwszy i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy podniósł, że art. 43 ustawy zasiłkowej nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, lecz art. 40 ustawy. Zdaniem organu rentowego okoliczność, że ubezpieczona była uprawniona do zasiłku macierzyńskiego od dnia 10 maja 2017 r. a do zasiłku chorobowego była uprawniona do dnia 7 maja 2017 r., to w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca nieprzerwane pobieranie zasiłków tego samego lub innego rodzaju, o czym mowa w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2016 r., II UK 206/15, na który powołuje się Sąd. Organ rentowy podkreślił, że odwołująca zaczęła pobierać zasiłek macierzyński w okresach wskazanych w art. 36 w zw z art. 40 ustawy zasiłkowej i dlatego w jej przypadku należy ustalić podstawę wymiaru zasiłku dla nowego wymiaru czasu pracy tj. 1/2 etatu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne, bez potrzeby ich powtarzania. Sąd Rejonowy nie dopuścił się również uchybień w zastosowaniu przepisów prawa materialnego oraz jego interpretacji.

Nie można zgodzić się z organem rentowym, że w rozpoznawanej sprawie zastosowanie ma art. 40 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. (Dz.U tj z 2017 r., poz.1368).

Należy przypomnieć, że zgodnie z treścią tego przepisu – w razie zmiany umowy o pracę lub innego aktu, na podstawie którego powstał stosunek pracy, polegającej na zmianie wymiaru czasu pracy, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi wynagrodzenie ustalone dla nowego wymiaru czasu pracy, jeżeli zmiana ta nastąpiła w miesiącu, w którym powstała niezdolność do pracy, lub w miesiącach, o których mowa w art. 36.(tj w okresie 12 miesięcy poprzedzających powstanie niezdolności do pracy).

Natomiast po myśli art. 43 ustawy zasiłkowej: podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe.

Spór w niniejszym postępowaniu dotyczył wysokości zasiłku macierzyńskiego.

Do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego mają odpowiednie zastosowanie przepisy o podstawie wymiaru zasiłku chorobowego.

Zgodnie z treścią art. 47 ustawy zasiłkowej. przepisy art. 36-42 i art. 45 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego i zasiłku opiekuńczego, a do świadczenia rehabilitacyjnego także art. 46.

W odesłaniu zawartym w art. 47 ustawy zasiłkowej, który wskazuje na odpowiednie stosowanie art. 36-42 i art. 45 przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego, nie wymieniono art. 43. Nie oznacza to jednak, że przepis ten nie ma zastosowania.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 20 stycznia 2016 r.,(II UK 206/15, OSNP 2017/8/101), w którym wyjaśniono, że art. 43 ma zastosowanie do ustalenia podstawy wymiaru „zasiłków zarówno tego samego rodzaju jak i innego rodzaju”, a więc świadczeń zasiłkowych przysługujących na podstawie ustawy nie wyłączając zasiłku macierzyńskiego. Podstawy wymiaru zasiłku z ubezpieczenia chorobowego nie ustala się na zasadach art. 40, gdy zmiana wymiaru czasu pracy w umowie o pracę lub innym akcie, na podstawie którego powstał stosunek pracy, następuje w trakcie nieprzerwanego pobierania zasiłków tego samego lub innego rodzaju.

W cytowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 40 jest przepisem szczególnym, ale tylko wobec art. 36 i 37 ustawy. Przepisy art. 40 i 43 nie mają wspólnych zakresów i nie zachodzi między nimi stosunek normy szczególnej do ogólnej.

Odnosząc się do zarzutów organu rentowego, iż art. 43 ustawy zasiłkowej nie ma zastosowania, gdyż nie nastąpiło nieprzerwane pobieranie zasiłków tego samego lub innego rodzaju bowiem odwołująca do zasiłku chorobowego była uprawniona do 7 maja 2017 r., wskazać należy, że art. 43 ustawy, swoją hipotezą obejmuje także sytuacje w których przerwa pomiędzy zasiłkami była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe.

Należy jednak zauważyć, że w rozpoznawanej sprawie nie wystąpiła przerwa w pobieraniu zasiłków. Odwołująca od dnia 8 września 2016 roku do dnia 7 maja 2017 roku otrzymywała zasiłek chorobowy. Za okres pobytu w szpitalu przed porodem odwołująca otrzymała także zwolnienie lekarskie o niezdolności do pracy za dni 7-8 maja 2017 r. i za

dzień 8 maja pracodawca wypłacił odwołującej wynagrodzenie chorobowe, a od 9 maja 2017 r. była uprawniona do zasiłku macierzyńskiego.

Wypłata powódce tzw „wynagrodzenia chorobowego” nie przerwała okresów pobierania zasiłków.

W wyroku z dnia 5 kwietnia 2005 r. (I UK 372/04, OSNP 2005, nr 21, poz. 343) Sąd Najwyższy podkreślił, że okres, za który ubezpieczony niezdolny do pracy z powodu choroby zachowuje prawo do wynagrodzenia na podstawie art. 92 k.p., wlicza się do okresu pobierania zasiłku chorobowego, o którym mowa w art. 43. Sąd Najwyższy wskazał, że gdyby przy wykładni art. 43 zastosować tylko reguły językowe, czyli uwzględnić jedynie dosłowne brzmienie wyrazów i zwrotów w nim użytych, byłoby oczywiste, że okres pobierania zasiłku chorobowego i okres pobierania wynagrodzenia są pojęciami różnymi znaczeniowo. Sąd Najwyższy zwrócił jednak uwagę, że wynagrodzenie wypłacane jest zamiast (w miejsce) zasiłku - stąd ze względów funkcjonalnych okres jego pobierania powinien być traktowany jak okres pobierania zasiłku chorobowego. Nadto okres, za który pracownikowi przysługuje wynagrodzenie, wlicza się do okresu zasiłkowego - okres pobierania wynagrodzenia powinien być zatem wliczany do okresu pobierania zasiłku.

Zatem prawidłowo Sąd I instancji przyjął, że zmiana wymiaru zatrudnienia odwołującej dokonana w trakcie nieprzerwanej niezdolności do pracy nie miała wpływu na wysokość podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego. Nadal obowiązywała podstawa ustalona dla nabytego uprzednio zasiłku chorobowego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c oddalił apelację jako bezzasadną.

(-) SSR del Magdalena Kimel (-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Patrycja Bogacińska- Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia